

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Zvláštní škola Bílovec, okres Nový Jičín

Wolkerova 911, 743 01 Bílovec

Identifikátor školy: 600 026 400

Zřizovatel: Školský úřad Nový Jičín

Školský úřad Nový Jičín, Štefánikova 9, 741 01 Nový Jičín

Termín konání orientační inspekce: 30. listopadu - 2. prosince 1999

Čj.	146 397 /99-11091
Signatura	on4nt201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání na zvláštní škole se uskutečňuje podle Vzdělávacího programu zvláštní školy č. j. 22 980/97-22 a Vzdělávacího programu pomocné školy č. j. 24 035/97-22. Učební plány jsou vypracovány dle předmětů pro každý ročník. Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídala schválenému učebnímu plánu. Pro jednotlivé předměty je učivo rozpracováno do tematických plánů podle schválených vzdělávacích programů. Probírané učivo ve sledovaných předmětech odpovídalo časovému rozvržení. Mezi jednotlivými ročníky je zajištěna kontinuita. Vyučující jsou si vědomi různé hloubky mentální úrovně žáků a z toho vyplývající nutnost nerovnoměrného pracovního tempa a zohlednění stupně koncentrace pozornosti.

Ve škole pracuje 11 pedagogických pracovníků, 5 pedagogických pracovníků má potřebnou odbornou a pedagogickou způsobilost, 1 učitelka studuje pedagogickou fakultu, 5 vyučujících nemá potřebnou pedagogickou způsobilost, ale dlouhodobou činností v příslušném oboru prokázalo schopnost k výkonu požadovaných prací a jsou starší 45 let. Jejich zařazení do platové třídy je v souladu s § 4, odst 3 a Nařízením vlády ČR č. 288, ve znění nařízení č. 352/1997 Sb. Vybavenost školy jak prostorová, tak i materiální je vynikající. Jednotlivé třídy jsou prostorově vyhovující, odpovídají psychohygienickým zásadám. Na pracovní vyučování žáci přecházejí do dílen, cvičné kuchyně a učebny pro práce v domácnosti. Škola má rozsáhlý školní pozemek se skleníkem, pařeništěm a sadem. Pro tělovýchovné aktivity je využívána vlastní tělocvična, herna a sportovní areál. Vyučující jednotlivých předmětů mají k dispozici kabinety, ve kterých jsou soustředěny pomůcky, studijní materiály a didaktická technika. Prostředí školy má vysokou estetickou úroveň, třídy jsou vhodně a účelně vybaveny. Ve škole jsou umístováni žáci z okolních obcí. Mnozí z žáků nemají dobré sociální podmínky a podnětné rodinné prostředí. Problémem je stravování žáků, pouze jeden žák školy se pravidelně stravuje v jídelně.

Český jazyk

Hospitace v hodinách českého jazyka byly provedeny ve všech třídách školy. Vyučovací hodiny byly kvalitně připravené a dobře promyšlené, kromě jedné třídy, kde organizační pokyny nebyly zcela jasné a zvolená metoda prověřování rozsahu a kvality znalostí nepřinesla žádoucí efekt. Ve všech třídách byla struktura hodin členěna tak, aby byla udržena pozornost žáků. Učitelé jsou si vědomi mentální úrovně žáků, narušeného fonemického sluchu, analyticko syntetického procesu a psychomotorického vývoje a proto jsou vyučovací postupy přizpůsobené skladbě žáků ve třídě a jejich individuálním schopnostem a tempu. Žáci obtížně chápou zadávané instrukce, proto byly často opakovány. Ze znalostí žáků byla zřejmá soustavnost a návaznost na předcházející učivo. Žáci dovedli opravovat chyby a zdůvodňovat je, dovedli samostatně pracovat s učebnicí. V literární výchově bylo dbáno na správnou výslovnost, intonaci i melodii, při reprodukci byly otázky učitelů zaměřeny na porozumění obsahu, žáci byli vedeni k logickému úsudku. V jedné třídě bylo u žáka zaznamenáno dvojí čtení. Ve vyučovacích hodinách bylo využíváno rozmanitých metod a technik, směřujících k zapamatování učiva. Kromě jedné třídy bylo učivo interpretováno věcně správně.

V průběhu hodin byli žáci téměř vždy vhodně motivováni, pracovali se zájmem a chutí. Průběžně bylo ověřováno pochopení látky, vysvětlován význam slov a vhodně rozvíjena slovní zásoba. Hodnocení žáků bylo prováděno během hodin, byla využívána pochvala a povzbuzení. Na chyby bylo reagováno klidně, následovalo okamžité vysvětlení. Interakce a komunikace mezi vyučujícími a dětmi byla přirozená, vhodně sladěná s cíli hodin, žáci reagovali bezprostředně a otevřeně. Přístup všech vyučujících k žákům byl klidný, přátelský, komunikace byla oboustranná a neformální.

Výsledky výuky byly velmi dobré, grafický i mluvní projev odpovídal možnostem a předpokladům žáků.

Plánování a příprava výuky je hodnocena jako velmi dobrá.

Personální, materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Motivace a způsob hodnocení žáků je vynikající.

Interakce a komunikace je hodnocena jako vynikající.

Úroveň výuky českého jazyka je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Výuka předmětu matematika byla ve všech sledovaných hodinách promyšlená. Hospitace byly uskutečněny v hodinách aritmetiky. Ve výuce matematiky je mezi jednotlivými ročníky zajištěna kontinuita výuky.

Vyučovací hodiny byly strukturovány s ohledem na výukové potřeby žáků s rozdílnou mentální úrovní, byly zaměřeny na činnostní pojetí vyučování s multisenzoriálním přístupem a systematickým opakováním. Žáci pracovali s názorem, učivo bylo dostatečně procvičováno, vyučující vhodně měnili činnosti, tempo, byly využívány relaxační chvílky. Početní úkoly byly orientovány na příklady z praxe a na uplatňování získaných dovedností z pracovního vyučování. Vedle metod dialogických bylo využíváno individuální práce s učebnicí, meotarem, kalkulátory a počítáním na tabuli. V dostatečné míře bylo využíváno praktických zkušeností žáků, mezipředmětových vztahů, v části výkladové učitelé vyvozovali učivo na základě dialogu s žáky. Ve všech fázích výuky byl přístup k žákům individuální, vyučující měli přehled o postupu práce jednotlivých žáků, výuka byla zaměřena na minimalizaci a odstraňování chybných postupů. Vedle metod slovních bylo používáno i metod demonstračních a práce s chybou. Změny činností, prvky soutěživosti i systematické hodnocení výkonů žáků se podílely na velmi dobré pracovní atmosféře vyučovacích hodin. Ve všech sledovaných hodinách byl kladen důraz na zvládnutí základních početních úkonů. V závěru hodin bylo učivo shrnuto a hodina byla vyučujícími zhodnocena. Byla hodnocena i činnost a výsledky jednotlivých žáků, důraz byl kladen na to, co žáci zvládli dobře, ne na negativa. Základem práce vyučujících je důkladná znalost předností i nedostatků jednotlivých žáků, na tomto základě byl realizován individuální přístup při výuce. Didaktické zásady byly dodržovány.

Žáci byli vhodně motivováni, výrazným motivačním činitelem je odborná a pedagogická úroveň vyučujících s potřebnou mírou empatie. Bylo dbáno na dodržování zásad slušného chování žáků navzájem a žáků k dospělým. K motivaci žáků bylo využíváno systematické hodnocení a klasifikace se zaměřením na kladné hodnocení výkonů. Hodnocení plnilo pozitivní funkci i ve smyslu zpětnovazební informovanosti učitele.

Komunikace ze strany vyučujících byla vstřícná a rozvíjející. Komunikace plnila i funkci psychologickou s dopadem na sebepoznávání a posilování sebevědomí žáků, i funkci socializační. Vyučující sledovali úroveň verbálních i neverbálních projevů žáků, prováděli potřebnou korekci a nezanedbávali ani grafickou úroveň zápisů na tabuli a v sešitech. Interakce a komunikace vyučujících ve sledovaných hodinách se výrazně podílela na vytváření přirozených vztahů mezi žáky a je pro žáky vhodným modelem sociálního chování.

Výsledky výuky odpovídají podmínkám školy, jsou v souladu s cíli vzdělávacího programu zvláštní školy a odpovídají mentálním možnostem žáků.

Plánování a příprava výuky matematiky je hodnocena jako vynikající.

Podmínky výuky odpovídají potřebám žáků, materiální podmínky, psychohygienické a

personální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizace, formy a metody jsou přizpůsobeny zvláštností žáků a jejich psychickým možnostem, jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Motivace a hodnocení žáků jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Komunikace a interakce je založena na pěkném vztahu vyučujících k žákům, úroveň je hodnocena jako velmi dobrá.

Výsledky výuky matematiky jsou v souladu s požadavky učebních osnov a možnostmi žáků, výsledky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Úroveň výuky matematiky je velmi dobrá

Pracovní vyučování

Hodnocení vychází z hospitací v pracovním vyučování dívek a chlapců ve třídách zvláštní školy. Pracovní vyučování je členěno na dílenské práce, pěstitelské práce a práce v domácnosti. V pracovním vyučování je využívána odbornost a dovednost pedagogických pracovníků. Pracovní vyučování nevyučuje jeden učitel v jeho třech složkách, ale je vyučováno třemi vyučujícími. Vyučování je zaměřeno na ovlivňování rozvoje motoriky a vytváření pracovních dovedností a návyků a je koncipováno se záměrem vytváření předprofesní orientace žáků.

Organizace výuky, formy a metody byly přizpůsobeny probíraným tématům a individuálním možnostem žáků. Výuka pracovního vyučování byla uskutečněna v dílnách, v učebně pro práce v domácnosti a ve třídě. Veškeré činnosti byly názorně předváděny, objasněny, jednotlivé pracovní úkony byly žákům předvedeny, pak je žáci individuálně nacvičovali za dohledu vyučujících. Jednotlivé pracovní činnosti byly vyučujícími průběžně hodnoceny, chyby a chybné postupy byly odstraňovány. Výuka byla zaměřena na vytváření pozitivního vztahu k manuální práci a k práci obecně. Učitelé dbali na dodržování technologie, zásad hygieny a bezpečnosti práce, žáci byli seznamováni s vlastnostmi materiálů. Ve výuce bylo vhodně využíváno pracovních zkušeností žáků a mezipředmětových vztahů.

Základním motivačním činitelem ve výuce pracovního vyučování ve zvláštní škole je úroveň odborných znalostí a praktická zkušenost učitelů, vztah k žákům a k vyučujícímu předmětu. Žáci jsou vedeni k pochopení smyslu své vlastní práce, výrobky žáků jsou funkční a pozitivně ovlivňují vztah žáků k práci.

Interakce a komunikace mezi žáky a učiteli a mezi žáky samotnými byla vstřícná a byla založena na dodržování norem slušného chování a stanovených pravidel při respektování osobnosti žáka. Komunikace měla především funkci informační, pochopení významu instrukcí a umožňovala i diskusi k jednotlivým pracovním činnostem.

Výsledky výuky a úroveň motorických dovedností žáků odpovídají jejich možnostem, lze je hodnotit jako velmi dobré.

Plánování a příprava výuky je hodnocena jako vynikající.

Podmínky výuky z hlediska personálního jsou vynikající, z hlediska materiálních a psychohygienických jsou velmi dobré.

Organizace, formy a metody výuky odpovídají potřebám a možnostem žáků, jsou velmi dobré.

Motivování žáků a jejich hodnocení učiteli je velmi dobré.

Úroveň interakce a komunikace je velmi dobrá.

Výsledky výuky jsou velmi dobré.

Úroveň výuky pracovního vyučování je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Základní zaměření zvláštní školy je rozvíjení a kultivování osobnosti žáků s mentálním handicapem, kteří se nemohou vzdělávat v základní škole. Koncepční záměry školy vycházejí z podmínek prostředí, ve kterém se škola nachází. Ředitel školy spolu s ostatními pracovníky školy stanovil strategické cíle školy, které obsahují vymezení základních cílů v jednotlivých oblastech práce školy. Každoročně je zpracován plán práce, který je pojat jako ucelený systém plánů v oblasti výchovně vzdělávacího procesu, organizace školy, ekonomiky, materiálního vybavení, personalistiky a provozu. Plán je zaměřen zejména na oblast mravní výchovy, soužití, kulturnosti komunikace, zdravý životní styl, rozvoj tvořivosti, vytváření názorného obrazu přírodního a společenského prostředí a prevenci nesprávného chování. Plán je konkretizován do jednotlivých každodenních činností ve škole.

Výuka probíhá podle schválených učebních plánů, které jsou pro jednotlivé ročníky zpracovány tak, aby vyhovovaly potřebám žáků. Vypracování tematických plánů pro jednotlivé předměty provádějí metodická sdružení a předmětové komise.

Plánování činnosti školy je hodnoceno jako vynikající.

Organizování

Organizační uspořádání školy má svůj pevný řád. Kompetence pracovníků jsou jasně vymezeny a dokumentovány. Na pracovníky školy jsou převedeny příslušné pravomoci a ředitelem školy a jeho zástupcem je kontrolováno jejich plnění. Organizaci výchovně vzdělávací činnosti školy dokumentuje dobře zpracovaný řád školy, který má všechny potřebné náležitosti. S řádem školy, který obsahuje i povinnosti a práva žáků jsou seznámeni i rodiče žáků. Pro provoz v pracovnách pracovního vyučování, herny a tělocvičny jsou vypracovány samostatné pracovní řady. Vedení školy používá účelně operativní řízení, které se opírá o plánování a vychází z kontroly jednotlivých činností.

Základní informace uvnitř školy jsou předávány na provozních poradách, které se uskutečňují dvakrát ročně. Na pedagogických poradách jsou projednávány aktuální problémy z oblasti vzdělávání, chování a jednání žáků a závěry z kontrolní činnosti.

Pracovníci školy mají přístup k potřebným informacím, materiály důvěrného charakteru jsou zabezpečeny proti zneužití. Osobní dokumentace žáků obsahuje všechny potřebné náležitosti. Zákonní zástupci žáků jsou průběžně informováni o chování i výsledcích vzdělávání třídními učiteli, na třídních schůzkách a formou zápisů v žákovských knížkách. Výroční zpráva školy poskytuje dostatek informací a slouží škole jako potřebný zdroj k sebehodnocení, je dobře zpracována. Z výroční zprávy i plánu školy je zřejmé, že se škola vhodně prezentuje na veřejnosti. V rámci okresu se žáci školy pravidelně setkávají v různých soutěžích s žáky ostatních zvláštních škol. Četnost volnočasových aktivit pedagogů školy svědčí o systematické výchovné práci, která výrazně ovlivňuje zájmovou činnost žáků a je prevencí před nežádoucími aktivitami.

Organizační uspořádání školy je funkční, je hodnoceno jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Vedoucí pracovníci školy využívají demokratický styl vedení pracovníků, což se projevilo v klidné a přátelské atmosféře celé školy. Pracovníci školy mají vytvořeny dobré podmínky pro uplatnění vlastní kreativity a iniciativy jak v oblasti výchovné tak i vzdělávací. Tvořivost učitelů se projevuje v různorodosti výzdoby tříd i ostatních prostor školy. Ředitel školy má zpracována kritéria pro nadtarifní složky platu, které jsou součástí vnitřního platového předpisu. Pracovníci jsou s kritérii seznámeni. Vedení školy podporuje další vzdělávání pracovníků. Pedagogové školy se pravidelně účastní vzdělávacích akcí pořádaných SIS Nový Jičín. Začínajícímu učiteli je věnována pozornost a metodická pomoc.

Ve škole jsou vytvořeny podmínky pro úspěšnou výchovně vzdělávací práci, vedení a motivování pracovníků lze hodnotit jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře. Úkoly celoročního plánu i měsíčních plánů jsou adresné. Jejich plnění je pravidelně kontrolováno a hodnoceno. Ředitel školy a jeho zástupce mají vypracován plán kontrolní a hospitační činnosti na školní rok, který svým rozsahem postihuje úkoly pro daný školní rok a rovněž kontrolu plnění. Všechny kontroly, které jsou prováděny, jsou písemně doloženy a slouží jako podklad při stanovení osobních příplatků. Součástí kontrolního systému jsou prověrky učiva z českého jazyka a matematiky. Prověrky jsou prováděny v říjnu jako diagnostické, v lednu jako průběžné a v červnu jako závěrečné. Poznatky z prověrek jsou vyhodnocovány jak učiteli, tak i metodickými komisemi a vedením školy. Vedení školy kromě vědomostí žáků sleduje způsob klasifikace, úspěšnost odstraňování chyb a úroveň jednotlivých žáků. Výsledky kontrol jsou projednávány v rámci metodického sdružení, předmětových komisí a na pedagogických radách, slouží jako zpětnovazební informace o účinnosti vzdělávací práce. Jsou přijímána opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Zápisy z hospitací vypovídají o velmi zodpovědném přístupu pracovníků v této oblasti, jsou podrobné, postihují základní klady i nedostatky a mají zpětnovazební funkci.

Úroveň kontrolní činnosti je hodnocena jako vynikající.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je na velmi dobré úrovni.

Využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům je efektivní.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol vydané MŠMT ČR č. j. 10 868/99-21
- výroční zpráva školy
- plán práce školy na rok 1999/2000
- plán kontrolní činnosti
- řád školy
- osobní dokumentace žáků
- písemné práce žáků
- výrobky žáků
- tematické plány

- rozvrhy hodin
- záznamy z kontrolních prověrek

ZÁVĚR

Výrazná pozitivita

- plán školy a jeho realizace
- kvalitní úroveň řízení
- odborná a pedagogická úroveň pedagogických pracovníků
- práce správních zaměstnanců
- péče v oblasti mimoškolní činnosti
- atmosféra ve třídách, vztah učitelů k žákům

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zbyněk Knop	Zbyněk Knop v. r.
Členové týmu	Mgr. Lenka Vojtovičová	Lenka Vojtovičová v. r.

V Ostravě dne 10. prosince 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. prosince 1999

Razítko

Mgr. Zdeněk Jakůbek

Mgr. Zdeněk Jakůbek v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	-
Neplní, není v souladu	-

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Nový Jičín	2000-01-03	146 3/00-10023
Zřizovatel: ŠÚ Nový Jičín	2000-01-03	146 3/00-10023

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.